

Bioanalyytikon maanantaiaamu

Maanantaiaamu saattaa joskus tuntua myös perjantailta, varsinkin vuorotyötä tekevistä bioanalyytikosta, koska työviikko ei ala aina maanantaina ja päätty perjantaihin. Kaikissa työpaikoissa bioanalyytikon osaaminen ja asiantuntijuus ei suoraan näy asiakkaalle tai siitä näkyy vain murto-osa. Eri ammattiryhmille kliinisen laboratorion asiantuntijuus näkyy ohjaus- ja konsultointiosaamisena, jota jaetaan puolin ja toisin päivittäin. Asiantuntijuutta laboratoriossa tarvitaan laboratorioprosessin alusta loppuun saakka, alkaen tutkimuspyyntöjen oikeellisuuden arvioimisesta aina luotettavien vastausten saattamiseen potilaan tuloksiin. Asiantuntijuutta tarvitaan myös näytteiden ottamiseen, preanalytiikan vahvaan hallitsemiseen ja näytteenoton suorittamiseen laadukkaasti sekä ammattitaitoisesti. Bioanalyytikon työn kokonaisvaltaisuus korostuu isona osana potilaan hoitoketjua. Me bioanalyytikot olemme kliinisen laboratorioalan sitoutuneita asiantuntijoita, valmiina kehittämään luotettavan ja laadukkaan laboratoriotyön kautta alati muuttuvaa terveysalaa. Oli se aamuvuoro sitten mikä arkipäivä tahansa, se usein alkaa bioanalyytikon työn näkyvimmällä osuudella eli näytteenotolla. Mutta mihin ne bioanalyytikot sitten katoavat loppupäiväksi?

Kärpäsenä keskussairaalan katossa

Bioanalyytikon maanantaiaamu voi olla hyvinkin monipuolinen ja laajaa osaamista vaativa. Ensimmäisen työtunnin aikana olet saattanut käydä jo esimerkiksi synnytysosalissa, leikkaussalissa ja heräämössä ottamassa verinäytteitä. Yhden työpäivän aikana, oli se sitten vaikka se maanantai, saatat olla mukana todistamassa uuden elämän alkua, kuulla kun lääkäri kertoo potilaalle tämän sairastuneen vakavasti tai olevan valmis kotiutumaan, joskus näet myös elämän loppuvan. Sen jälkeen seisotkin jo kellolasit kädessä mukana luuydinpuntiassa ja arvioit laseille saamasi näytteen laatua ja teet niistä hematologille lausuttavaksi laadukkaat näytteet objektilaseille. Terveyskeskuksen laboratorion arki iloinen jälleennäkeminen kollegoiden kanssa ja viikonlopun kuulumisien tasausta. Jokainen soluttautuu omaan työpisteeseensä ja jos henkilöstömuutoksia tulee, niin työtehtävät tarkistetaan sopiviksi. Yksikössämme työskentelee viisi hoitajaa, joista kolme työskentelee näytteenotossa yksi ottaa sydänfilmejä ja yksi lähtee osastokierrolle. Maanantaisin on yleensä pidempi kierto viikonlopun jälkeen. Usein viikonvaihteen jälkeen on arvoitus mitä kaikkea vuodeosastolla onkaan tapahtunut ja mitä laboratoriopyyntöjä potilaille onkaan tehty. Joskus selvittelään, mitä ihmettä siellä onkaan pyydetty, ovatko pyynnöt valideja ja edes mahdollisia. Osastolle mennessä selviää, onko siellä edelleen tuttuja kasvoja ja mukavia kohtaamisia potilaiden kanssa vai miten tilanteet ovat muuttuneet. Näytteenottokierron jälkeen kirjataan näytteet otetuiksi, näytteet esikäsitellään ja aloitellaan päivän työt. Näytteenottopoliklinikan asiakaskunta vaihtelee vauvasta vaariin, verinäytteistä gynekologisiin näytteisiin. Näytteenotto työ on erittäin monipuolista, jolloin päästään paraatipaikalta seuraamaan potilaskirjoa erilaisin haastein ja toimenpitein. Näytteenotto sulkeutuu klo 10.00, jonka jälkeen otetaan kaikki siihen menneessä ilmoittautuneet potilaat. Asiakkaita riittääkin välillä melkein puolille päiville asti. Kello 11–12 välillä pidetään porrastetusti lounastauko, jonka aikana pystyy kyselemään muun muassa kollegan menneestä viikonlopusta ja hetkeksi irtautumaan hektisestä työstä.

Bioanalyytikko mikrobien maailmassa

On maanantai klo 7.55 Turussa Bayer Oy:n mikrobiologisessa laboratoriossa, josta voit löytää myös bioanalyytikon. Mikrobiologisessa laboratoriossa tehdään laadunvalvonnan analyysseja, kuten mikrobiologisten epäpuhtauksien määrittämiä, steriilistystestiä, bakteeritodostuskokeita, tutkitaan bioindikaattoreita ja suoritetaan elatusainekontrolleja. Kun saavutaan työpaikalle, ensimmäiseksi leimataan

sisälle, jonka jälkeen vaihdetaan laboratoriossa käytettävä takki ja kengät. Tämän jälkeen voidaan siirtyä laboratorion tiloihin tarkastamaan mahdollisesti saapuneita tärkeitä sähköpostiviestejä, jotka tarvitsee ottaa huomioon ennen työn aloitusta. Maanantaisin riittää usein paljon tehtävää, koska näytteitä valmistuu runsaasti viikonlopun jälkeen. Näytteiden vastauspisteessä vastataan steriiliystestin putket ja tehdään viikoittais- ja päivittäistarkastukset. Tämän lisäksi vastataan inkuboinnista valmistuneet maljat kuten mikrobiologisten epäpuhtausmäärittysten maljat ja vesinäytteet. Vastaamisten lisäksi otetaan uudet näytteet vastaan laboratorioon ja kirjataan ne järjestelmiin.

Virtsalan valtias

Ylhäinen nimi eritelaboratoriossa työskentelevälle bioanalyytikolle, jonka jo aikaa sitten eläköitynyt kollega työpisteelleen antoi. Kuvaava nimi, sillä työpisteen työntekijä omalla asiantuntijuudellaan hoitaa itsenäisesti työpisteen tehtävät aamusta myöhään iltapäivään. Tämän työpisteen aamunavaus tapahtuu klo 8 alkavalla lastenosaston näytteenottokierrolla, joten päivä alkaa reippaasti pikkupotilaiden kanssa. Näytteenottokierrosta virkistäytyneenä on mukava laskeutua alakertaan omalle eritelaboratorion työpisteelle. Luultavasti tuolloin jo putkitelineessä odottaa muutama virtsanäyte, ehkäpä joku laboratorioon tuotu virtsankeräysastiakin ja jo aiemmin lämpenemään otetut kontrollit laitteiden aamutoimia varten. Työpisteen aamutoimet sisältävät laitteiden päivittäiset huollot sekä kontrolloimiset, kylmäpakkien vaihtamiset, viljelymaljojen huoneenlämpövaraston täyttämisen sekä tarvikkeiden käsivaraston täydentämiset. Aamutoimien ja ansaitun aamukahvin jälkeen valtiaan työpäivä työpisteellään saattaa alkaa.

Kirjoittajat ovat kliinisen asiantuntijuuden YAMK-opiskelijoita, jotka osallistuvat Mentoring and consulting in pre-analytics and clinical laboratory services –opintojaksolle: Pylkkänen Minna, Rostedt Maria, Savikko Virpi, Vartiainen Jaana ja Vendelin Heikki.

Lähteet

<https://www.bioanalyttikoliitto.fi/mika-ihmeen-bioanalyttikko/>

<https://www.bioanalyttikoliitto.fi/mika-ihmeen-bioanalyttikko/bioanalyttikonkoulutus/bioanalyttikon-lupaus-ja-eettise/>